

## **НОРВЕЗЬКА ПІДТРИМКА УКРАЇНИ В БОРОТЬБИ ЗА НЕЗАЛЕЖНІСТЬ І ТЕРИТОРІАЛЬНУ ЦІЛІСНІСТЬ**

*Ключові слова: політична солідарність, гуманітарна допомога, санкції, міжнародна безпека, енергетична підтримка.*

*Keywords: political solidarity, humanitarian aid, sanctions, international security, energy support.*

З моменту здобуття незалежності в 1991 р. Україна пройшла складний шлях, щоб стати суверенною державою. Проте російська агресія з 2014 р. створила безпрецедентну загрозу незалежності та територіальній цілісності нації. У зв'язку з цим зовнішня допомога стала вирішальним елементом для України. Норвегія займає унікальне місце серед країн, які надали значну допомогу. Цей народ продемонстрував принциповість на користь України, незважаючи на віддаленість від кризового осередку.

Після анексії Криму РФ та початку російсько-української війни надзвичайно важливе значення для України має партнерство та міжнародне співробітництво з державами, які заявили про свою підтримку її суверенітету та територіальної цілісності [1, с. 184]. З початку агресії Росії проти України Норвегія, яка є членом НАТО та активним учасником міжнародних організацій, дала зрозуміти, що підтримує Київ. Уряд Норвегії послідовно засуджував дії Росії, визнаючи, що вони порушують міжнародне право, зокрема принципи територіальної цілісності та суверенітету.

Наші країни в багато чому є схожими, адже порівнюючи появу державних мов у Норвегії та Україні і стан формування та здійснення державної мовної політики, можна дійти висновку, що наші країни пішли, по суті, тим же шляхом – виходом з імперського впливу сусідньої держави. Водночас Норвегія відрізняється від України тим, що боролася за затвердження двох офіційних мов – двох форм однієї норвезької мови. В Україні ж досі триває боротьба за функціонування єдиної національної та державної мови (української) та мови колишньої метрополії – російської, що докорінно відрізняє нашу країну від Норвегії [2].

Щоб захистити Україну, Норвегія активно підтримує резолюції ООН і бере участь в організаціях, як-от ОБСЄ, де вона надає фінансування групам спостерігачів, які слідкують за ситуацією на Сході України. Норвезька сторона свого часу схвалила започаткування української ініціативи «Кримська платформа», яку створено з метою збереження належної уваги до проблеми окупованого Криму на міжнародному порядку денному [4].

До того ж Норвегія однією з перших запропонувала ввести санкції проти Росії. Ці санкції, покликані обмежити політичну та економічну могутність Росії, перетворилися на важливий інструмент тиску на агресора. Ключовим сигналом для інших країн є обмежена співпраця Норвегії з Росією у сфері виробництва та транспортування енергії, незважаючи на те, що Норвегія є однією з найбільших енергетичних держав Європи.

Гуманітарна допомога є одним із основних стовпів підтримки України з боку Норвегії. Норвегія надала мільйони доларів допомоги тим, хто постраждав від війни з її початку, включно з допомогою внутрішньо переміщеним особам, відновленням інфраструктури та медичною допомогою пораненим. Неурядові організації Норвегії, зокрема Норвезька рада у справах біженців, працюють в Україні та пропонують допомогу у сферах соціального забезпечення, охорони здоров'я та освіти.

Підтримка дітей, постраждалих від війни, є важливим складником гуманітарної допомоги. Для молодих людей, які втратили свої домівки або близьких, Норвегія надає фінансування на освітні та психологічні програми реабілітації. Окрім зменшення людських страждань, ця допомога сприяє відновленню соціальної структури України.

Норвегія робить значний внесок в енергетичну безпеку Європи як один із найбільших експортерів природного газу на континенті. Норвегія значно розширила експорт газу до Європи з початку повномасштабного вторгнення Росії в Україну у 2022 р., давши змогу іншим країнам зменшити свою залежність від російських енергоресурсів. Оскільки вона зменшує економічний тиск Росії на Європу та посилює міжнародну підтримку Києва, ця допомога є стратегічно важливою для України.

До того ж Норвегія бере активну участь в ініціативах з відновлення енергетичної інфраструктури України. Норвезькі компанії постачали обладнання та технічну допомогу для відновлення електропостачання після численних ударів Росії по енергетичних установках. Окрім допомоги Україні у подоланні наслідків конфлікту, це свідчить про постійну підтримку Норвегією України. Сьогодні реалізуються чотири проекти «Scatec Solar» в Україні: щодо двох сонячних електростанцій у Черкаській області й по одному – у Миколаївській та Київській областях [3].

Незважаючи на те, що Норвегія не є частиною ЄС, вона тісно співпрацює з НАТО та ЄС у питаннях міжнародної безпеки. Норвегія пропонує Україні військову підтримку у вигляді зброї, спорядження та підготовки українських сил. План Норвегії щодо зміцнення європейської безпеки та запобігання російській агресії включає цю підтримку як ключовий компонент. Також Норвегія працює над проектами побудови системи протиповітряної оборони в Україні, яка є важливою для захисту цивільного населення від російських ракетних ударів. Ця підтримка підкреслює позицію Норвегії як надійного друга України в боротьбі за незалежність і територіальну цілісність.

Норвезька допомога Україні охоплює військовий, енергетичний, гуманітарний та політичний аспекти. Основою такої допомоги є міжнародне право, солідарність і стратегічний інтерес Норвегії у зміцненні європейської безпеки. Навіть країни, які не є прямими сусідами України, можуть мати вирішальне значення у боротьбі за незалежність і територіальну цілісність, як показала Норвегія. Отримавши таку підтримку, Україна не лише покращує свій міжнародний авторитет, але й демонструє, що боротьба за свободу та демократію є глобальною справою. У відповідь Норвегія підкреслює свою позицію як відповідального члена світової спільноти, готового відстоювати нації, які захищають свої свободи та права.

## Джерела та література

1. Брайчевська О. А. Україна у зовнішній політиці королівства Норвегія (2014–2019 рр.) Актуальні проблеми міжнародних відносин та міжнародного права, 2020. С. 184–189.
2. Лопушинський І. П. Мовна політика Королівства Норвегія: актуальність для України. *Теорія та практика державного управління і місцевого самоврядування*. 2020. № 1. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ttpdu\\_2020\\_1\\_21](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Ttpdu_2020_1_21)
3. Норвегія розпочинає перші великі інвестиційні проекти в Україні в одному з найбільш перспективних секторів української економіки. Міністерство закордонних справ України. 29 червня 2018 р. URL: <https://norway.mfa.gov.ua/news/65992-norvegija-rozpochinaje-pershi-veliki-investicijni-projekti-v-ukrajini-v-odnomu-z-najbilysh-perspektivnih-sektoriv-ukrajinsykoji-jekonomiki>
4. Норвегія поділяє основні цілі ініціативи Президента України щодо створення Кримської платформи. *Посольство України в Королівстві Норвегія*. URL: <https://norway.mfa.gov.ua/news/norvegiya-podilyaye-osnovni-cili-iniciativi-prezidenta-ukrayini-shchodo-stvorennya-krimskoyi-platforni?v=6033af244c8bc>

*Лендел Михайло*

*Ужгородський національний університет*

## ПОЗИЦІЯ ВАТИКАНУ ЩОДО РОСІЙСЬКО-УКРАЇНСЬКОЇ ВІЙНИ (2022–2024)

*Ключові слова: Ватикан, Папа Римський, Росія, Україна, війна.*

*Keywords: Vatican City, Pope, Russia, Ukraine, war.*

У знаменитій статті відомого соціолога і публіциста Данієля Белла «Повернення сакрального? Аргументи щодо майбутнього релігії» автор зазначав, що більшість дослідників XVIII і XIX ст. вважали, що у XX ст. релігія повністю щезне [7, р. 419]. На зламі XIX–XX ст. багато хто з соціологів вважав, що релігія існуватиме не довше, ніж до початку XXI ст. У середині XX ст. автори були більш прихильної думки щодо релігії [6, с. 11].

На сучасному ж етапі релігія відіграє помітну роль, звісно, не таку, як у добу середньовіччя, але все ж. Релігія тою чи тою мірою наявна в кожному збройному конфлікті. Російсько-українська війна не стала винятком. Незважаючи на те, що дехто вважає цю війну виключно за території, на нашу думку, Росія має на меті повністю знищити український етнос. Водночас ми зобов'язані погодитися з Пітером Мандавілем і Айденом Х'юстоном, що «конфлікт в Україні – це не лише питання жорстокого насильства, а й конфлікт із глибоко вкоріненим релігійним значенням» [9]. Питання релігії в контексті російсько-української війни є надзвичайно широким, тому в цьому дослідженні зосередимо увагу на позицію Апостольської столиці – Ватикану стосовно цієї війни. Хронологічно обмежимося періодом з 24 лютого 2022 р. до кінця 2024 р.

За час повномасштабного вторгнення Папа Римський Франциск неодноразово висловлювався щодо російсько-української війни. Він закликав припинити вогонь, спілкувався з українськими біженцями, і навіть, порушуючи протокол, відвідував російське посольство у Ватикані. Напередодні католицького Велико-